

SPIS TREŚCI

Marcin Kula • Wstęp	11
Joanna Korab • Edukacja historyczna w trybach polityki. Idea Wielkich Węgier w węgierskich podręcznikach do historii z lat 1926–1942	29
WSTĘP	33
I. OD I WOJNY ŚWIATOWEJ DO KONTRREWOLUCJI	42
1. Zagadnienia ogólne	42
2. Pierwsza wojna światowa	44
2.1. Czarno-biały obraz wojny	44
2.2. Walka czy pokój?	51
2.3. Wojna, walka czy pokój?	56
2.4. Kto „podzegał” do pokoju?	62
3. Jak spaść na dno – rewolucje i okupacja rumuńska	64
3.1. Rewolucja Astrów	64
3.2. Republika Rad	70
3.3. Na dnie – relacje między Republiką Rad a okupacją rumuńską. Jak szarańcza	77
4. Kontrrewolucja	80
4.1. Porządek kontrrewolucyjny w krzywym zwierciadle anarchii rewolucyjnej	80
4.2. Porządek kontrrewolucyjny w rozdziałach podręczników relacjonujących wydarzenia po traktacie triańskim	87
4.3. Zdradzeni przez Zachód	87
II. OD TRIANON DO REWIZJI	90
1. Trianon	90
1.1. Śmierć Wielkich Węgier w Trianon – metafora ciała	90

Spis treści

1.2. Wielkie Węgry św. Stefana	94
1.3. Postanowienia traktatu w Trianon – amputacja czy rabunek?	96
2. O rewizji traktatu triańskiego	99
2.1. Okładki	100
2.2. Genesis	102
2.3. Historia na rzecz rewizji, czyli dzieje wybranego narodu węgierskiego	104
2.4. Wiara na rzecz rewizji	107
2.5. Poezja irredentystyczna	110
2.6. Wnioski	112
3. Rewizja	114
3.1. Lata 1920–1926	116
3.2. Lata 1921–1938	118
3.3. Lata 1921–1942	128
3.4. Kto stoi za rewizją?	134
ZAKOŃCZENIE	136
BIBLIOGRAFIA	140
Źródła. Spis podręczników	140
Opracowania	141
Marcin Gutowski • Mongolia wobec własnej historii 1911–2011	143
WSTĘP	145
I. MONGOLIA CZTERECH EPOK	147
1. Okres imperiów mongolskich (XIII–XV wiek)	147
2. Rządy dynastii Qing, rosnące wpływy lamaizmu i teokracja (XV– XX wiek)	148
3. Komunizm (1924–1992)	148
4. Demokracja (od 1992)	149
II. PRZYKŁAD MIASTA MONGOLSKIEGO: UŁAN BATOR – TRZY STADIA ROZWOJU	150
1. Centrum życia religijnego (do 1924)	150
Urga/Ich Chüree (1639–1911)	150
Nijslel Chüree (1911–1924)	151
2. Forpocza nowej władzy (1921–1992)	155
3. Centrum odrodzenia narodowo-religijnego (po 1992)	157

Było, nie minęło

III. ELEMENTY SYMBOLIKI HISTORYCZNEJ	160
1. Pomniki	160
Pomniki upamiętniające wydarzenia historyczne	161
Pomniki upamiętniające osoby bądź grupy osób	164
2. Symbolika państwowa (flagi, godła, hymny)	173
Hymn	173
Herb miasta Ułan Bator	178
3. Nazewnictwo przestrzeni miejskiej	179
Autonomia (1911–1919)	179
Komunizm (1924–1992)	179
Współczesność (1992–2011)	181
4. Stolica – symboliczny sposób na legitymizację władzy	182
Autonomia (1911–1919)	182
Komunizm (1924–1992)	183
Współczesność (1992–2011)	188
5. Ułan Bator – biała perła Azji	188
IV. OFICJALNE ROCZNICE I CEREMONIE	192
1. Świąteczny kalendarz Mongolskiej Republiki Ludowej	192
2. Świąteczny kalendarz demokratycznej Mongolii	213
V. NAWIĄZANIA DO TREŚCI HISTORYCZNYCH I ODŻEGNYWANIE SIĘ OD NICH	222
1. Alfabet	222
2. Nazewnictwo państwa	224
3. Stosunek do historycznych i współczesnych sąsiadów	225
Chiny	226
Rosja	231
Afganistan	234
Turcja	235
4. Honorowi obywatele miasta Ułan Bator	235
VI. ŻYCIE CODZIENNE	238
Praca	238
Czas wolny	242
Styl życia	246
BIBLIOGRAFIA	251
Źródła	251
Opracowania	251
Strony internetowe	253

Spis treści

Agnieszka Nowakowska • Konflikt pamięci grupy większościowej i mniejszościowej. Spór o budowę pomnika Prawosławnym Mieszkańcom Białostoczczyzny Zabitym, Zamordowanym i Zamęczonym w latach 1939–1956 w Białymstoku	255
WSTĘP	257
I. HISTORIA	274
1. Działalność naszą nastawić musimy na odbudowę niepodległości...	274
2. Pójdą oni z entuzjazmem za każdym, kto obieca im chleb i więcej ziemi, by produkować chleb	280
3. To wszystko chodziło pod pseudonimem AK – „a kurkę, a kaczkę”	290
II. DYSKURS	301
1. Ale niezależnie od nazwy, pseudonimu czy przynależności politycznej cel działania opryszków był ten sam...	301
2. Żołnierze wyklęci	307
3. Czy w ramach walki o wolność i demokrację mieli prawo mordować dzieci?	317
4. ...zderzenie dwóch racji kulturowych i wyznaniowych	320
III. UPAMIĘTNIE NIE	322
1. Pomnik w Bielsku Podlaskim	322
2. Pomnik w Białymstoku	325
A. „Celowym byłoby powołanie komitetu pomnika...”	325
B. Wystąpienie w sprawie jw. powinno być skierowane przede wszystkim do...	335
C. ...zginęli po wyzwoleniu w latach 1944–1956...	342
ZAKOŃCZENIE	351
BIBLIOGRAFIA	354
Źródła	354
Źródła archiwalne	354
Źródła drukowane	357
Prasa	357
Opracowania	358
Strony internetowe	361
Wywiady z informatorami	361

Hanka Nowicka • Rola fotografii w procesie kształtowania polskiej pamięci zbiorowej o Żydach polskich na przykładzie wystawy <i>I ciągle widzę ich twarze</i>	363
WSTĘP	365
Kilka słów o Żydach polskich	365
Kilka słów o pamięci	368
Kilka słów o fotografii	369
Stan badań	370
I. FOTOGRAFICZNA WYPOWIEDŹ HISTORYCZNA	373
Od pomysłu do albumu	375
Inicjatorka	379
Przesłanie	381
Gra kontekstem	384
II. FOTOGRAFIA – NIEZWYKŁE NARZĘDZIE DO POZNANIA PRZESZŁOŚCI	387
Obraz – opowieść	391
Przedstawienie	392
Przestrzeń publiczna	393
W rodzinie	395
Grupy społeczne	398
Zagłada	399
Wspomnienie	401
Historyczność	401
Figuratywność	403
Formuła	404
Poza	405
Reprezentacja	407
Ślad rzeczywistości	408
Piękno	412
III. SKARBNIICY PAMIĘCI – MOTYWACJE, STRATEGIE OPOWIEŚCI ORAZ OBRAZ SPOŁECZNOŚCI ŻYDOWSKIEJ W LISTACH NADAWCÓW	414
Ludzie listy piszą	416
Kim są nadawcy	418
Motywy nadawców	419
Obraz społeczności żydowskiej	427
Konstrukcja pamięci	427

Spis treści

„My” i „Oni”	428
„Inni”	428
„Nasi”	429
Definicja	430
Strategie opowieści	432
Brak słów	432
Dystans	433
Nie o sobie	433
Spisane z ust	434
Nie mówmy na głos	435
Opowieść buduje pamięć	436
Świadectwo	436
Dowód	438
Akt afiliacji	440
Budowanie pamięci	442
IV. TEATR PAMIĘCI – KSZTAŁTOWANIE WSPÓŁCZESNEJ	
PAMIĘCI ZBIOROWEJ O ŻYDACH W POLSCE	444
Punctum	444
Historia niepamięci	447
Kształtowanie się pamięci zbiorowej w PRL	447
Wymazanie wątku żydowskiego	448
Po przełomie	450
Aktorzy pamięci	451
Fundacja	451
Nadawcy listów	452
Zdjęcia „obce” w rodzinie	452
Historycy-amatorzy	454
Pamięć oddam w dobre ręce	455
Po-pamięć	458
BIBLIOGRAFIA	461
ŹRÓDŁA	461
OPRACOWANIA	461
Książki, periodyki i prasa	461
Filmy, albumy, fotografie	463
Informatory i strony internetowe	464
SPIS ILUSTRACJI	465